

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«__» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
(за наявності)

06 Журналістика
061 журналістика
бакалавр
Журналістика

(назва спеціалізації)

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології*

Затверджено
«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології
_____ (Панченко В.І.)

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «__» _____ 201__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«__» _____ 20__ року

Схвалено науково - методичною комісією інституту журналістики

Протокол від «__» _____ 20__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ доц. Шевченко В.Е.

«__» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – полягає в тому, щоб спираючись на сучасні культурологічні дослідження показати динаміку розвитку мистецтва, культурологічну картину буття мистецтва, якою вона склалася внаслідок досліджень культури як певної цілісності, де місце мистецтва визначається його культуротворчим потенціалом. Проаналізувати соціокультурний контекст та культурні засади виникнення художньої діяльності, видів мистецтва та виявлення їх специфіки в процес розвитку культури і вирішення ними людських смислбуттєвих проблем.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; методи наукових досліджень.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури, культурних процесів та подій; виявляти сучасні тенденції розвитку мистецько-культурних явищ;
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно культурно-мистецьких подій та явищ; використання іншомовних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Мистецтво в контексті культури*» належить до переліку дисциплін вільного вибору студентів та викладається у III семестрі бакалавратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів із логікою розвитку мистецтва та формує навички теоретичного осмислення його феноменів. Навчальна дисципліна узагальнює та систематизує уявлення про розвиток мистецтва від первісності до ХХ століття, специфіку виникнення видів мистецтва, формує загальні уявлення про своєрідність художнього мислення і художньої логіки, яка здійснюється специфічними формоутворюючими засобами мистецтва, особливості культурно-історичних епох, які характеризуються своєрідними мистецькими комплексами.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про розвиток мистецтва в контексті культури, специфіку формування мистецьких явищ, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології вивчення різноманіття явищ культури шляхом їхньої типологізації. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях мистецтва, вміючи надавати неупереджену експертну оцінку дослідженим явищам в межах різних стильових напрямків.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	базові уявлення про особливості та закономірності розвитку історії культури;	Лекції, самостійна робота	Письмова контрольна робота	10
1.2	мати уявлення про багатоманітність культурно-	самостійна робота	Усна доповідь	5

	мистецьких досягнень та цінностей мистецтва;			
1.3	мати загальні уявлення про своєрідність художнього мислення і художньої логіки, яка здійснюється специфічними формоутворюючими засобами мистецтва;	Лекції, семінарські заняття	Письмова контрольна робота	10
1.4	Взаємозв'язок між сферою теорії та практики мистецтва, а також логіку розвитку художніх стилів;	Лекції, самостійна робота	Конспект першоджерел	5
1.5	Основні філософсько-культурологічні теорії щодо мистецтва;	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь	5
1.6	ознайомитися в процесі курсу з працями видатних культурологів: Д.Віко, Й.Гердера, Е.Тейлора, Л.Моргана, Д.Фрезера, М.Данилевського, О.Шпенглера, А.Тойнбі, Е.Дюркгейма, Я.Буркхарда, Й.Хейзінги, Ж.-П.Вернана, Е.Пановськи, О.Фрайденберг, К.Леві-Стросса, Р.Барта та інш	Лекції, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	сприймати та аналізувати мистецькі твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, здійснювати їх змістовну інтерпретацію;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмова робота	20
2.2	створювати власне уявлення щодо нових культурно-мистецьких явищ, вміти обґрунтувати своє судження смаку щодо художнього або естетичного явища.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді	10
2.3	ідентифікувати художні твори з точки зору їх приналежності до певної культурно-історичної епохи, до етнонаціональної культури.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	5
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	3
	презентувати результати	Семінари,	Усні доповіді,	5

3.2	проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	самостійна робота	дискусії, презентація самостійного дослідження	
3.3	вести полеміку стосовно питань, пов'язаних з історією мистецтва в контексті культури на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом культурології та естетики;	Семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	шукати та критично опрацьовувати літературу із історії мистецтва, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
4.2	вирішувати комплексні завдання, пов'язані із аналізом явищ культури та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень цінностей мистецьких явищ сучасності.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено одну змістову частину. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

8. Схема формування оцінки:

8.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.6**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.3**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.2**), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно

його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

8.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь ¹	Тема 2, 5, 7,9, 10, 12, 14	«3» x 7 = 21	«5» x 6 = 30
Доповнення, участь в дискусіях	Тема 2, 5, 7,9, 10, 12, 14	«1» x 1 = 1	«1» x 2 = 2

Конспекти першоджерел ²	Тема 2, 7.	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота ³	Тема 1-14 Дослідження явищ сучасної культури (вибір стилю, напрямку або представника, підготовка теоретичного матеріалу, підбір відповідних прикладів та їх аналіз, презентація отриманих результатів)	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
	Тема 13. - Написання есе	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Історія західноєвропейської музики</i>				
1	Становлення культурологічного напрямку у дослідженні мистецтва	2		4
2	Художня культура як цілісне утворення	2	2	4
3	Первісне мистецтво; історія відкриття і вивчення	2		4
4	Соціальні форми буття первісного мистецтва	2		4
5	Становлення художніх формоутворюючих засобів: ритм, інтонація, метафора, міф, архаїчні символи і архетипи.	2	2	4
6	Архітектура і становлення соціального простору	2		4
7	Мистецтво міфотворчості і соціальний час	2	2	4
8	Соціокультурна сутність тілесності і скульптура	2		
9	Антична трагедія як відкриття свідомості	4	2	4
10	Проблема людської індивідуальності і особистості в європейській культурі	2	2	4
11	Формування нового змісту мистецтва. Людська особистість як ідеал	2		4
12	Особистість художника, раціоналізм і теорія мистецтва. Виникнення художньої рефлексії: історія і теорія мистецтва, критика, естетика	2	2	4
13	Від раціоналізму до постмодернізму. Народження нової епістемі в культурі ХІХ- ХХ століть	2		
14	Від мистецтва ідеалу до мистецтва життя. Художнє як реальне буття людини	2	2	4
	Всього:	28	14	48

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Семінари – 14 год.

Самостійна робота - **48 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова):

1. Панченко В.І. Мистецтво в контексті культури. – К.: Тов Міжнародна фінансова агенція, 1998.
2. Базен Жермен. Итория истории искусств: от Вазари до наших дней. – М., 1994.
3. Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства. – М., 1985.

Додаткова:

1. Аристотель. Поэтика. //Античная литература. Антология. Ч.2. – М., 1989.
2. Арнхейм Р. Динамика архитектурных форм. – М., Стройиздат, 1983.
3. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. – Л., Музгиз, 1963.
4. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М., 1979
5. Буркхард Я. Культура Италии в эпоху Возрождения. – М., Юристь, 1996.
6. Гачев Г. Жизнь художественного сознания: Очерки по истории образа. – М., 1972.
7. Гуревич А.Я. Первообразы культуры. //Лики культуры. Альманах. Т.1. – М., 1995.
8. Кассирер, Э. Философия символических форм: В 3 тт. / Пер. с нем. С. А. Ромашко. — М.—СПб.: Университетская книга, 2002. – Т.2.
9. Коген Т. Эстетическое чувство любви/ пер.и коммент. Т.А. Акиндинова// studia cultura. Вип.3 Спб, 2002. – Т.2
10. Крьобер Альфред. Стиль и цивилизация //Антология исследований культуры. Т.1. – СПб., 1997.
11. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф. – М., 1982
12. Мифология древнего мира. – М., 1997.
13. Михайлов А.В. Языки культуры. – М., 1997
14. Панченко В.І. Культурологічна концепція мистецтва в сучасній естетичній теорії // Духовність українства. – Житомир, 2001.
15. Панченко В.І. Масове мистецтво в сучасній художній культурі. //Філософські дослідження. – Луганськ, 2000.
16. Панченко В.І. Наука і мистецтво в європейській культурі ХІХ-ХХ століття // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – К., 2001.
17. Панченко В.І. Становлення художніх формоутворюючих засобів у первісному мистецтві. // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – К., 1998.
18. Панченко В.І. Формування культурологічного напрямку у дослідженні мистецтва // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – К., 1999.
19. Ранние формы искусства. – М., 1972.
20. Человек и культура. Индивидуальность в истории культуры. – М., 1990.